

voorbereidingsbedeeling geheel of gedeeltelijk ontneemen, om niets anders over te houden dan een zeer onbepaalde betrekking tusschen Jezus van Nazareth en de enkele ziel.

Totdat in de vorige eeuw in ons land de keer komt, de verbondsgedachte herleeft en de taal van de symbolen en formulieren der kerk weer wordt verstaan en betracht.

Als vanzelf dringt zich hier de vraag op, welke toch de oorzaken mogen zijn, dat de verbondslcer zoo rijk bij de Gereformeerden — maar dan ook bijna uitsluitend bij hen — ontwikkeld is.

In de eerste plaats mag wel genoemd het feit, dat de Gereformeerde theologie meer dan enige andere ernst heeft gemaakt met de Schrift. Prof. Is. van Dijk behandelt dezen factor wel met wat al te groote nonchalance, wanneer hij aangaande Calvijn opmerkt: „Men sla Trommius eens op (anders de ware methode niet voor theologica biblica) om te zien hoe menigvuldig de woorden verbond, verbond maken, oprichten, aan het verbond geden, verbond houden, verbond breken etc., in de Schrift voorkomen, men zal zich dan niet langer verwonderen, dat iemand, die commentaren geeft op de Schriften van O. en N. T. en die zich onverbiddelijk streng houdt aan het te verklaren woord, ook in zijn parafrase recht doel weder varen aan de idee van Verbond en telkens ook het woord zelf uit zijn pen laat vloeien”. Het ging Calvijn werkelijk niet alleen om het woord, maar om de zaak, die er mee wordt aangeduid. Terugkeerende tot de Schrift, keerde de reformatie ook tot de Schriftuurlijke gedachtenwereld en dus ook tot de werkelijkheid van het verbond weder. Het leven uit de Schrift bracht vanzelf het leven uit het verbond met zich mee.

En in de tweede plaats moet genoemd worden de omstandigheid, dat de verbondslcer zich geheel aansluit bij de meest kenmerkende Gereformeerde gedachten en deze omgekeerd pas in het verbond haar zuiverste uitdrukking vinden. Het juiste verband tusschen de immanentie en de transcendentie Gods, de souvereiniteit der genade, de onverliesbaarheid der zaligheid, de handhaving van de zedelijke en redelijke natuur des menschen ook in de verlossing, de eenheid van Oud- en Nieuw Testament, het recht en de betekenis van den kinderdoop, kerkbeschouwing en karakter der prediking, uitgangspunt en methode der opvoeding, verband tusschen natuur en genade en zooveel meer nog — het is alles met het verbond gegeven. Zelfs kan er tegenwoordig opzettelijk bijgevoegd, dat in de verbondslcer ook het correctief ligt voor de dialektische theologie van Karl Barth met de zijnen¹⁾. Met deze leer zijn de hoogste religieuze belangen gemoeid, met het verbond zelf valt of staat de gansche zaligheid.

Drie opmerkingen van meer praktischen aard mogen dit inleidend artikel beshuten.

Het teleurstellende feit, dat de leer des verbonds binnen zulk een beperkten kring van Christenen beleden en beoefend wordt, is een nieuw bewijs voor de ontstellende waarheid, dat de mensch slechts zelden en moeijlijk de religie, die God hem gaf zuiver weet te bewaren. Al de geringschatting, die het verbond in den loop der eeuwen is ten deel gevallen, is aan de religie zelf geschied. Vervalsching van de verbondsidee beteekende altijd vervalsching van de religie. Zij wordt alleen in een Schriftuurlijke verbondslcer en praktijk het zuiverst beoefend en bewaard.

Voorts zal het thans ook begrijpelijk wezen, dat, wanneer het leven in gezonden toestand verkeert, het ook zoo allergevoeligst is, wanneer het verbond in tgedrang komt. Als deze reactie zuiver is, gaat het immers ook niet om een abstract leerstuk, doch om de levende verhouding met God en om de zaligheid zelf.

En eindelijk blijkt ook, waarom voor een goede verbondsbeschouwing gedurig de wapens moeten opgenomen. Het streven, om de religie van haar goddelijken glans en kracht te berooven, gaat in ons en buiten ons rusteloos verder en het is hier-tegen dat telkens weer het verbond — en in het verbond de hoogste levensgoederen — verdeeld moeten worden. Alleen wie blind is voor de

ernstige belangen, die hier op tspel staan, acht de verbondskwestie den strijd niet waard.

E. D. KRAAN.

UIT DE SCHRIFT.

Christus Lijdensresten.

... en vervul in mijn vleesch de overblijfselen van de verdrukkingen van Christus.
Colossenzen 1:24

Ja, er zijn zoo van die woorden, die wij nooit in den bijbel zouden hebben durven schrijven, als ze er niet in stonden tot onze verwondering. Nu, zulk een woord staat hier. Wat is dat nu: „de overblijfselen vervullen van Christus' verdrukkingen”? Is Hij dan toch met ons op éénzelfde doodenlijst gezet? Is hij dan toch „de ongelukkigste”, maar dan zoo, dat zijn ongeluk, al overtreft het dat van ons, met ons leed te vergelijken valt? Kan ik aanvullen wat Hij gedaan heeft, ik, menschen-kind? Vormen Hij en wij op voet van gelijkheid in onzen kamp éénzelfde legioen van eer?

Maar van dit alles is geen sprake. Er is iets anders. Er is een mystieke unie tusschen Christus en de Zijnen. Krachtens deze verborgen eenheid tusschen Hem als het hoofd, en de geloovigen als Zijn leden, wordt de dubbele weg van Christus ook in de Zijnen afgeteekend, en door hen afgewandeld. Is Hij begraven, gedood, gekruist, kortom, vernederd? Zij ook! Is Hij opgewekt, in den hemel gezet, verborgen bij God, straks openbaard in heerlijkheid, kortom, verheerlijkt? Zij ook! Hij vóór hen; zij in Hem. Hij het hoofd, zij de leden; Hij en zij samen één lichaam. En zoo heeft Hij aan ons resten, achteraan komende resten, van zijn lijden gelaten. Als Paulus bloedt, als de martelaren sterven, als de „overigen van het zaad der vrouw” verteerd worden, dan bloedt daar „vleesch van Christus' vleesch”; dan wordt verteerd „gebeente van Christus' gebeente”. Dat is de mystieke unie, gezegd en ervaren; gezegd in de taal der kerk, ervaren in de geschiedenis van hare levens- en lijdensdagen. Ja, het Hoofd is wel in den hemel, en ademt wierookgeuren; het is gezalfd met vreugde-olie. Doch van Zijn lichaam is nog een deel, een „achterblijfsel”, op aarde; en de sidderingen van het Hoofd trillen nog na in de aardsche resten van Zijn lichaam. Als dus de Zijnen lijden, dan wordt Golgotha in de wereld bekrachtigd, het vindt zijn vervulling in dit in Zijn schaduw wachtend geestelijk overblijfsel. Niet, alsof hun lijden zou verzoenen en voldoen; maar zóó, dat zij in dat lijden en in die verdrukking juist de verzoening en de voldoening ontvangen. Immers, indien een lid van het lichaam gescheiden is, dan is het wel vrij van de krampen, die het hoofd deden bersten schier; maar het is dan ook dood, dit lid, dood in der eeuwigheid. Doch, laat de leden lijden met het hoofd; toch wordt in de gemeenschap van die smarten de gemeenschap van het leven openbaar. En gelijk de krampen van het hoofd nawerken in de leden ter verdrukking, zoo zal de kracht waarmee het hoofd zich heurt naar boven in nieuwe jeugd, ook in de leden openbaar worden ter genezing.

Dit is de waarheid omtrent Christus' lijdensresten. De zaligheid wordt er niet door bewerkt, maar werkt zich erin uit. En wie op Christus' afgelegden lijdensweg terugziet, en bij Zijn graf gezien heeft, dat uit dat graf de draden van vernedering en verhooging door God zelf worden uitgehaald en ontknoopt, die weet het: onze verdrukkingen, in het geloof doorleden, zijn de laatste resten van Christus' zwakheid, maar daarin blijkt Hij dan ook waerachtig in Zijn volk te leven. Daarom zijn de resten Zijner zwakheid ook de eerstelingen Zijner kracht.

K. S.

KERKELIJK LEVEN.

Verkeerde wisselstand. XI. (Slot).

Inzover Dr v. d. Vaart Smit zich op Calvijn beroept is de stand der kwestie deze:

1o. Calvijn kent volgens Dr v. d. V. S. geen bijzondere sacramentele genade.

2o. Calvijn leert volgens hem, dat er zonder persoonlijk geloofsaanklaar, alzo zonder daadlijk geloof, geen sacrament bestaat.

3o. Calvijn zou de meening zijn toegedaan, dat de doopsagenade in de eerste plaats bij den doop van het kind aan de ouders wordt geschonken.

4o. Het kind zou eerst deel krijgen aan de doopsagenade, als het tot zijn verstand is gekomen.

5o. Dr v. d. V. S. ziet daarbij af van de ons verborgen inwerking Gods op de ziel van het kind, omdat, gelijk uit de strekking van zijn betoog blijkt, deze inwerking, zoo ze bestaat, in geen geval als sacramentele genade kan worden opgevat.

Bij den doop van het kind staat het naar deze voorstelling alzo:

1o. het kind ontvangt alleen het uitwendig doopsteeken, maar niet de doopsagenade;

2o. de ouders ontvangen niet het uitwendig doopsteeken, maar wel de doopsagenade.

Uit de aangevoerde citaten bleek reeds, hoe onjuist dit beroep op Calvijn is.

Zoo staan dan in deze kwestie Calvijn en

Dr v. d. V. S. letterlijk op elk punt tegenover elkander.

Zijn dogmatische konstruktie, waarin hij het sacrament niet evenals de Reformatoren, tweedielig (n.l. teeken en beteekende zaak), maar driedielig (teeken, beteekende zaak en conjunctie of verbinding; onderscheiding, bergt niet onbedenklijke konsekventies in zich, al trekt hij die gelukkig zelf niet.

Nog sterker is dat het geval met zijn stelling dat de volwassendoop de eigenlijke doop is, waarvan de kinderdoop afgeleid is.

Dat de stelling, de volwassendoop is de eigenlijke en de kinderdoop is daaruit afgeleid geen onmiddellijk gevaar oplevert, ligt niet aan de stelling zelf, want die is als met gevaren geladen, maar aan de omstandigheden.

De zuivere verbondsbeschouwing heeft ons Gereformeerde volk te zeer doortrokken, dan dat het niet betrekkelijk immuun zou zijn tegen afwijkingen als deze.

In de gegeven omstandigheden lijkt daarom zulk een afwijking niet zoo groot.

Hij, die ze begaat, hoedt zich voor de konsekventies.

Zij, die ze lezen, voelen, dat ze niet zoo dadelijk ingang zal vinden.

Toch zijn zulke afwijkingen als kiemen.

Ook die zijn klein, dikwijls onzichtbaar.

Doch als ze te eeniger tijd den rechten voedingsbodem vinden, schieten ze op.

Het is dan ook zaak kwade kiemen niet te laten leven.

En evenzoo om afwijkingen, welke zoozeer het hart der Gereformeerde leer raken, niet te laten voortwoekeren.

Daarboven; wanneer we als onze meening te kennen geven, dat van deze afwijking geen onmiddellijk gevaar te duchten is, hebben we speciaal het oog op het gevaar, dat men de Anabaptistische verbonds- en doopsbeschouwing zou omhelzen.

Een ander gevaar dreigt wel.

Minder ernstig, maar toch ernstig genoeg.

N.l. dat men in den Doop allereerst zal zien een troost voor de ouders en niet een genade aan het kind.

Want in dit opzicht werken de omstandigheden eer tegen dan mee.

We zijn nog altijd niet geheel ontkomen aan die averechtsche doopsbeschouwing, dat het bij den doop meer gaat om de ouders dan om het kind.

En wordt daaronder nu een dogmatische grond geschoven, wordt er geleerd: de ouders ontvangen ook zelf den doop, ja zij ontvangen het meest specifieke van den doop, n.l. de beteekende zaak en het kind krijgt alleen maar het uitwendig teeken, dan geeft men aan dat verkeerde gevoelen, dat bezig was te verdwijnen, voet.

Dan gaat de arbeid van het vorige geslacht, dat uit de Schrift in overeenstemming met de belijdenis der Gereformeerden uit den bloetijd gezonder begrippen zocht bij te brengen, weer verloren.

Men weet, hoe er juist geworfeld is om het volk zijn doop te leeren verstaan.

Daarom zou het jammer zijn, indien ook maar een gedeelte van het herwonen terrein weer prijsgegeven zou moeten worden.

En dat zou het gevolg zijn, indien een gevoelen, dat nog altijd in ons midden zweeft, door de stelling van Dr v. d. V. S. een plaats zou bekomen, waarop het zou kunnen staan.

Zeker, de doop heeft betekenis ook voor de ouders.

Maar ze heeft geen sacramentele betekenis voor hen persoonlijk.

Dat heeft de Doop alleen voor het kind.

Die waarheid mag onder ons niet opnieuw worden verdonkerd.

We mogen niet naar de doopspraktijken der Hervormde Kerk terug.

Dreigt het Anabaptistische gevaar niet onmiddellijk, dit gevaar dreigt reeds nu.

De plicht om daartegen ernstig en krachtig te waarschuwen, mag niet verzuimd.

Want toen we zeiden, dat Dr v. d. V. S. van zijn standpunt bij de Synode onzer kerken een bezwaar zou moeten indienen tegen de passage uit het Doopsformulier, waarin staat, dat de grond voor de besnijdenis ook de grond is voor den doop, wilden we daarmee niet beweren, dat zijn beschouwing slechts tegen die ééne passage ingaat.

Neen, zij raakt onze Doopsleer in den wortel.

Niet die ééne passage zou dan gewijzigd moeten worden, maar heel ons Doopsformulier zou moeten worden omgewerkt.

Zoo zou b.v. het gebed vóór den Doop onmogelijk kunnen blijven gelijk het is.

Na de aanspraak wordt daarin gevraagd: „Wij bidden U bij Uw grondeloze barmhartigheid, dat Gij dit Uw kind genadig wilt aanzien en door Uw Heiligen Geest Uw Zoon Jezus Christus inlijven, enz.”

Er wordt dus uitsluitend gebeden voor het kind, dat ten doop zal worden gehouden.

De ouders worden hierin met geen enkel woord vernoemd.

Dat gaat natuurlijk niet aan, indien Dr v. d. V. S. gelijk heeft.

Dan moet in het gebed ook gedacht aan de

¹⁾ G. Vos, De verbondslcer in de Gerel. theologie, 5-7. Heinrich Hepp, Geschichte des Pietismus, 205-216.

²⁾ Gezamenlijke Geschriften, I, 280.

³⁾ Scheib, art. bond IV, in Die Religion etc. I, 2e dr. 1388.

ouders, d
Ja, dan
ouders de
Want z
voornam
Hetzelf
Onk da
genoemd
Zoon, dat
altijd wilt
zalig opge
Ook hi
Een se
Dr v. d.
Een ve
van Syn
waarvoor
saam te
maken
Wei is
maal spr
God hem
Maar da
En Dr v.
meente b
In het
wantom
Zou da
Immers
tisch, als
Een s
Als me
chologisch
de gansc
Waarom
ken. De S
wil zijn
van het
duizend
Er valt
op te ge
beschouwi
Hij kan
moet logi
breedere
meente e
loovige m
Dat mo
Het is
alleen me
Want d
te pleiten
Wat vo
worden v
waarheid
ligen Doop
Daarna
doop ten
Maar in
zou het
Dan zou
volwassen
dat voor
En voor
staat, om
Daar toe
jeukheid
hunner o
hans vers
telijken D
wel onder
religie”.
De kind
hijke besc
zakelijke
toeschrift
aan dwt
Zóózeer
de norma
Zóózeer
abnormaal
Uit dit
Dr v. d. V.
ze eenige
Onze fe
zich tegen
Men zo
onze fort
Dr v. d.
Beide z
Volkom
v. d. V. S.
formulier
Hij schr
wel zeer
als bijv.
„om ons
zegelen. V
diverse e
maar nu
den is, da
is toch v
formulier
zade zijn
meening”.
Het zw
het oog.
Verme
verse exe

elk punt tegenover

aktie, waarin hij bij is de Reformatoren, betekenende zaak, tekenende zaak en onderscheidt, borgt wenties in zich, al niet.

val met zijn stelling, eigenlijke doop is afgeleid is.

doop is de eigen, afgeleid geen niet aan de stel, gevaren geladen,

heeft ons Gere, dan dat het tegen afwijkin,

ijkt daarom zulk voor de konse,

niet zoo dadelijk iemen, ichtbaar, echten voedings,

kiemen niet te elke zoozeer het u, niet te laten

onze meening te ing geen onmid, en we speciaal

Anabaptistische zou omhelzen.

ig genoeg, reerst zal zien een genade aan

omstandigheden ontkomen aan, dat het bij

ers dan om het rmatische grond ouders ontvan,

ingen het meest teekende zaak t uitwendig lee,

erde gevoelen, ge geslacht, dat met de belij,

bloetijd gezon, weer verloren, teld is om het

indien ook maar rein weer prijs,

n een gevoelen, ft, door de stel, s zou bekomen,

s ook voor de betekenis voor

het kind, t opnieuw wor,

spraktijken der ar niet onmid,

en krachtig te d. V. S. van

zer kerken een de passage uit dat de grond

voor den doop, at zijn beschou, in den wortel,

swijzigt moeten ulier zou moe,

Doop onmoge, gevraagd: „Wij hartigheid, dat en en door Uw

ristus inlijven, voor het kind, en enkel woord

dien Dr v. d. edacht aan de

ouders, die immers mede den Doop ontvangen.

Ja, dan moet het gebed zoo ingericht, dat de ouders daarin de voornaamste plaats verkrijgen.

Want zij ontvangen volgens Dr v. d. V. S. het voornaamste, n.l. de betekenende zaak.

Hetzelfde geldt ook voor het gebed na den Doop. Ook daarin wordt alleen het kind uitdrukkelijk genoemd: „Wij bidden U ook door Hem, Uw lieven Zoon, dat Gij dit kind met Uw Heiligen Geest altijd wilt regeeren, opdat het christelijk en godzalig opgevoed worde, enz.”

Ook hierin komen de ouders niet voor.

Een schromelijk verzuim zou dit zijn, indien Dr v. d. V. S. het bij het rechte eind had.

Een verzuim, waarin geen drie jaar, den tijd van Synode tot Synode, zou mogen berust, maar waarvoor ongetwijfeld een buitengewone Synode saam te roepen zou zijn om het onverwijd goed te maken.

Wel is er in de dankzegging na den Doop eenmaal sprake van de Vaderlijke goedheid, welke God hem (het kind) en ons allen bewezen heeft. Maar daarmee is vanzelf de gemeente bedoeld. En Dr v. d. V. S. wil niet van de geheele gemeente beweren, dat zij mee den Doop ontvangt.

In het voorbijgaan werpen wij de vraag op: waarom niet?

Zou dat niet konsekwent zijn?

Immers, ook die ouders verkeerden niet atomistisch, als losse atomen in de gemeente.

Er is een organische samenhang.

Als men eenmaal aan het historisch en psychologisch „vermitteln” is, waarom dit niet tot de gansche gemeente uitgebreid?

Waarom niet b.v. de grootouders er bij betrokken. De Schrift zegt niet alleen, dat God de God wil zijn van het zaad der geloovigen, maar ook van het zaad huns zaads. Zij spreekt zelfs van dmizend geslachten.

Er valt dan ook geen enkele afdoende reden op te geven, waarom Dr v. d. V. S. met zijn beschouwing bij de ouders blijft staan.

Hij kan bij hen eigenlijk niet halt houden, maar moet logisch zijn stelling laten uitmonden in de breedere: telkens als er in het midden der gemeente een kind wordt gedoopt, ontvangt elk geloovige mee den Doop.

Dat moge gewaagd klinken.

Het is niets gewaagder, dan dat men de ouders alleen met het kind mee-gedoopt laat worden.

Want die beperking is van willekeur niet vrij te pleiten.

Wat voorts ook in onze Liturgie zou moeten worden veranderd, indien Dr v. d. V. S.'s stelling waarheid bevatte, is het „formulier om den Heiligen Doop aan de volwassenen te bedienen”.

Daaraan toch ligt het formulier voor den kinderdoop ten grondslag.

Maar indien de volwassendoop de eigenlijke ware, zou het juist omgekeerd moeten zijn.

Dan zou het formulier voor den doop aan de volwassenen tot grondvorm moeten dienen voor dat voor den kinderdoop.

En vooral zou dan de aanwijzing, welke er boven staat, onmiddellijk er uit moeten verwijderd worden.

Daar toch leest men: „Als degenen, die in hunne jonkheid (hetzij door nalatigheid of door dwaling hunner ouders) niet gedoopt zijn, tot de jaren huns verstands gekomen zijnde, begeeren den Christelijken Doop te ontvangen, zoo zal men ze eerst wel onderwijzen in de gronden der Christelijke religie”.

De kinderdoop wordt dus zoozeer als de eigenlijke beschouwd, dat deze aanwijzing de noodzakelijkheid van den doop der volwassenen alleen toeschrijft hetzij aan nalatigheid, hetzij aan dwaling der ouders.

Zóózeer was voor onze vaders de kinderdoop de normale.

Zóózeer bleef voor hen de doop der volwassenen abnormal, uitzondering.

Uit dit alles ziet men, hoe diep de stelling van Dr v. d. V. S. in het leven der kerk ingrijpt, indien ze eenigermate konsekwent werd toegepast.

Onze formulieren voor den Doop verzetten er zich tegen zoo kras als maar denkbaar is.

Men zou voor de keuze komen te staan: of onze formulieren overboord of de stelling van Dr v. d. V. S.

Beide zouden niet kunnen samengaan.

Volkomen onbegrijpelijk is het dan ook, dat Dr v. d. V. S. zich voor zijn stelling op het Doopsformulier beroept.

Hij schrijft: „Voorts hebben mijn bestrijders dan wel zeer sterk heen gelezen over een uitdrukking als bijv. in het doopsformulier, dat de doop dient „om ons en onzen zaden” Gods verbond te verzegelen. Vermoedelijk zijn er van deze uitdrukking diverse exegesen te geven, — dat moet wel — maar nu te zeggen, dat er nergens iets te vinden is, dat steun zou bieden aan mijn gedachte, is toch wel wat sterk gesproken. In het doopsformulier biedt de uitdrukking „om ons en onzen zaden zijn verbond te verzegelen”, steun aan mijn meening”.

Het zwakke van deze argumentatie springt in het oog.

Vermoedelijk zijn van deze uitdrukking diverse exegesen te geven, zegt Dr v. d. V. S.

Hij weet het dus niet eens zeker.

Hij heeft het blijkbaar niet onderzocht.

En nu toont hij niet uit den gedachtegang van het formulier aan, dat deze uitdrukking zijns inziens niet anders kan beteekenen, dan wat hij erin leest.

Dat mocht immers op zijn minst verwacht worden!

Maar hij maakt er zich af met een: deze uitdrukking biedt steun aan mijn meening.

Zoo oppervlakkig mag toch niet worden te werk gegaan.

Dat mag geen argumenteeren heeten.

Uit wat we boven bespraken aangaande het gebed vóór en na den doop en het formulier voor den doop der volwassenen blijkt wel, dat de exegese, welke Dr v. d. V. S. voorstaat, indruischt tegen de doorlopende gedachte van het Doopsformulier.

Op grond daarvan moet vastgesteld, dat „om ons en onzen zaden zijn verbond te verzegelen” nooit kan beduiden, dat de ouders mee den Doop ontvangen.

De juiste uitlegging is waarlijk niet ver te zoeken.

„Aan ons en onze zaden” het is de formule voor de verbondsgedachte.

De verbondsregel wordt daardoor aangegeven. Ieder, de ouders, maar ook de gansche gemeente, wordt daardoor tot eigen doop teruggeleid.

Dr B. Wielenga biedt in „Ons Doopsformulier” op deze woorden de schoone toelichting: „Want wel kan de doop nimmer worden herhaald, maar toch is de uitrichting der doopsordening aan het kind voor de ouders gelijk aan een vernieuwing en bevestiging van het verbond, dat God in hun jeugd door hetzelfde sacrament heeft opgericht. De ouders, en voorts alle volwassen leden der gemeente, die van de uitreiking des sacraments getuigen zijn, worden opnieuw „bepaald” bij wat God de Heere voor hen en aan hen in hun prille jonkheid heeft gedaan”.

Juis!

De ouders en voorts alle volwassen leden der gemeente worden opnieuw bij hun eigen doop „bepaald”.

Zij ontvangen op dat oogenblik niet iets nieuws.

Maar zij worden herinnerd aan wat God de Heere voor hen en aan hen in hun prille jonkheid heeft gedaan.

Deze exegese doet elk woord tot zijn recht komen.

Is geheel in overeenstemming met de grondgedachte van het formulier en met de Gereformeerde leer.

Ruimte voor de uitlegging van Dr v. d. V. S. bestaat er niet.

Even zonderling doet de argumentatie aan, dat de Geloofsbelijdenis eerst „de doopsleer behandelt gelijk de Schriftgevevens ons die schenken en vervolgens in het slot de kinderdoop van deze leer wordt afgeleid — eveneens Schriftuurlijk — maar dan toch afgeleid. En wie een enkelen blik slaat op den gang der behandeling in Zondag 26 en 27 van den Catechismus ervaart hetzelfde in meer pregnanten zin: daar volgt pas na 5 vragen over den doop ten slotte als 6de vraag: „Zal men ook (!) de jonge kinderen doopen?”

Het uitroepeteeken achter: ook, is van Dr v. d. V. S.

Hij schijnt aan dat woordje buitengewone betekenis te hechten.

Inderdaad is zijn bewijsvoering schier van de juiste opvatting van dat ééne woord afhankelijk.

In dat „ook” zou alleen dan bewijskracht liggen, wanneer er een vraag van ongeveer dezen inhoud aan voorafging: zal men de volwassenen doopen?

Maar dat is juist niet het geval.

In de voorafgaande vragen wordt de doop der volwassenen nergens opzettelijk en speciaal ter sprake gebracht.

Als het in de 69ste vraag heet: „Hoe wordt gij in den Heiligen Doop vermaand en verzekerd, dat de eenige offerande aan het kruis geschied u ten goede komt”, dan wordt die vraag gesteld aan hen, die in 99 van de 100 gevallen als kind gedoopt zijn.

Het antwoord bevat dan ook niets, wat niet op den kinderdoop toepasselijk is.

Van den doop, dien men als kind heeft ontvangen, gaat geheel het leven door vermaning en verzekering uit.

En de volgende vragen bouwen op die vraag voort en bedoelen een nadere ontleding uit te lokken.

Zij betreffen den doop als zoodanig, sluiten ook den doop der volwassenen in, maar zijn toch het eerst gericht op den doop, gelijk die gewoonlijk werd bedienend, n.l. aan de kinderen.

De bewering van Dr v. d. V. S. als zou in de 74ste vraag de kinderdoop uit de vorige vragen met de daarop korresponderende antwoorden worden afgeleid, is dan ook volstrekt onjuist.

In bedoelde vraag wordt de leer van den kinderdoop niet ontwikkeld.

Er wordt alleen naar den grond van den kinderdoop gevraagd.

Het wezen en de betekenis van den kinderdoop blijven daar buiten bespreking.

Daarover was reeds in de 69ste tot 73ste vraag gehandeld.

Want als daar het wezen en de betekenis van den doop wordt uiteengezet, is daarbij voornamelijk de normale, d.i. de kinderdoop in het oog geval.

Waarom de Catechismus aan het slot nog eens afzonderlijk den grond van den kinderdoop ter sprake brengt, laat zich gemakkelijk verklaren.

Dat was noodig tegenover de dwaling der Dooperschen.

En dat „ook” heeft daar een polemischen zin.

De Dooperschen leeren, dat men alleen volwassenen mag doopen.

Welnu, belijder, hoe stelt gij u tegenover hen: zal men ook de jonge kinderen doopen?

Zulke polemische vragen zijn in den Catechismus schering en inslag.

De 72ste vraag draagt eveneens zulk een karakter: „Is dan het uiterlijk waterbad de afwasching der zonden zelf?” Daarin wordt de dwaling van Rome onderhanden genomen.

In de 47ste vraag worden de Lutherschen sprekende ingevoerd: „Is dan Christus niet bij ons tot aan het einde der wereld, gelijk Hij ons beloofd heeft?”

Wie met dit polemische niet of niet voldoende rekening houdt, zal den Catechismus noodzakelijk misverstaan.

Dr v. d. V. S. leidt zijn redeneering in door: „Wie een enkelen blik slaat”.

Maar zulk een vluchtig blik slaan heeft reeds menigeen in leed gebracht.

Beter is het de dingen van nabij en aandachtig te bekijken.

Precies hetzelfde is van kracht bij het 34ste artikel van de Nederlandsche Geloofsbelijdenis.

De gedachtegang daar loopt met die van den Catechismus parallel.

Er is niets van aan, dat de kinderdoop daar uit den doop der volwassenen zou worden afgeleid.

Ook daar wordt aan het eind slechts de grond van den kinderdoop nadrukkelijk aangewezen.

Terwijl daar dan nog in de besnijdenis een grond wordt gezocht voor den kinderdoop. „Daarenboven, hetgeen de Besnijdenis deed aan het Joodsche volk, hetzelfde doet de Doop aan onze kinderen; welke de oorzaak is, waarom de Heilige Paulus den Doop noemt de Besnijdenis van Christus.”

Wel drukt de Belijdenis zich niet zoo sterk uit als het Doopsformulier.

Maar toch, zou, indien Dr v. d. V. S. zijn gevoelen handhaaft, door hem bij de Generale Synode een bezwaar moeten worden ingebracht tegen het Doopsformulier, omdat dit klaarblijkelijk den kinderdoop als den eigenlijken beschouwt, omdat ook de besnijdenis der kinderen de eigenlijke was, het is de vraag of dit bezwaar tegen het formulier niet behoort gevolgd te worden door een gravamen tegen de Belijdenis.

Want de Belijdenis bedoelt volkomen hetzelfde als het Doopsformulier.

Zoo bleek ons dan, dat de stelling van Dr v. d. V. S. den wissel verkeerd heeft overgetrokken.

En dat niet op een zijlijn, die toch zoo goed als nooit gebruikt wordt.

Maar op een hoofdlijn.

Met de Doopsbeschouwing is niet indirekt, maar direct de leer des Verbonds gemoeid.

En de leer des Verbonds behoort tot de centrale Gereformeerde waarheden.

We zouden dit geschil onderschatten, indien we het rubriceerden bij de „interessante kwesties”.

Het raakt hier geen kwestie, niet iets, wat nog uitgemaakt moet worden, maar iets, dat onder ons van de dagen der Reformatie af volkomen zekerheid heeft.

Dr v. d. V. S. heeft niet uit de Schrift aange-toond, dat onze vaders in hun belijden hebben gedwaald.

Daarom dient er op gelet, dat hier schroeven van den wissel zijn losgedraaid, waardoor de hefboom als vanzelf in verkeerde richting viel.

We mogen dit geen interessante kwestie noemen, maar een afwijking.

Nu willen we, gelijk we in ons vorig artikel te kennen gaven, den aard van deze afwijking ook geenszins overdrijven.

Er is onder ons tegenwoordigheid van geest genoeg om te zien, zoodra men dezen verkeerd overgehaalden wissel nadert, dat het niet in orde is, van de lokomotief te springen, de schroeven weer vast te draaien, den wissel in den rechten stand te brengen.

Maar men zal ons toestemmen, dat een waarschuwingssein allermint overbodig was.

Er dient mee gerekend, dat er ook minder waakzamen zijn.

Het zou ons intusschen een oorzaak van vreugde zijn, indien Dr v. d. V. S. tot het inzicht kwam, dat hij zich op dit punt heeft vergist en die vergissing ook openlijk wilde herstellen.

Daardoor zou alle bezorgdheid zijn weggenomen.

Een verkeerde wisselstand kan ongelukken veroorzaken.

Nog meer dan bij het verkeer op onze wegen moet het in het onderling verkeer der Gereformeerde christenen de leuze zijn: safety first, veiligheid vóór alles.